

Sygn. akt **II AKa 477/19**

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2019 roku

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Mirosław Ziaja (spr.)

Sędziowie: SA Małgorzata Niementowska

SA Andrzej Ziębiński

Protokolant: Karolina Jach

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Tychach Grzegorza Chochorowskiego

po rozpoznaniu w sprawie W. L.

oskarżonego o przestępstwo z art. 148 § 1 k.k. w zw. 31 § 2 k.k.

zażalenia wniesionego przez prokuratora

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 31 października 2019 roku sygn. akt II AKa 477/19

w przedmiocie pozostawienia bez rozpoznania apelacji wniesionej przez asesora Prokuratury Rejonowej w Tychach

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanawia:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 31 października 2019 roku, sygn. akt II AKa 477/19, pozostawił bez rozpoznania apelację wniesioną przez asesora Prokuratury Rejonowej w Tychach od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 6 czerwca 2019 roku sygn. akt XXI K 117/18.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył prokurator Rejonowy w Tychach zarzucając mu obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a to art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 173 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze, polegające na błędnym przyjęciu, że asesor prokuratury nie jest osobą uprawnioną do wnoszenia środków odwoławczych do sądów apelacyjnych oraz okręgowych i pozostawieniu wniesionej przez asesora Prokuratury Rejonowej w Tychach apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 6 czerwca 2019 roku sygn. akt XXI K 117/18 bez rozpoznania.

Ponosząc wskazane zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i rozpoznanie apelacji wniesionej przez asesora Prokuratury Rejonowej w Tychach od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 6 czerwca 2019 roku, sygn. akt XXI K 117/18 na zasadach ogólnych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie prokuratora jako bezzasadne, nie zasługuje na uwzględnienie.

Argumentacja wniesionego przez prokuratora zażalenia oparta została o pogląd, że sporządzenie i wniesienie środka zaskarżenia przez asesora prokuratury, nie stanowi formy udziału wymienionego w postępowaniu sądowym, o którym mowa w art. 173 § 1 pkt 1 cytowanej wyżej ustawy Prawo o Prokuraturze, bowiem „udział w postępowaniach przed Sądem Apelacyjnym i Okręgowym” winien być interpretowany jako uczestnictwo w posiedzeniu lub rozprawie, której przedmiotem jest rozpoznanie środka odwoławczego. Prokurator zarzucił również, że Sąd Apelacyjny orzekający jako sąd I instancji błędnie zinterpretował zakres przepisu art. 173 § 1 pkt 1 in fine ustawy Prawo o Prokuraturze, a to stwierdzając, że asesor prokuratury jest uprawniony do udziału w postępowaniu odwoławczym przed sądami okręgowymi i apelacyjnymi, jeżeli uprzednio prowadził lub nadzorował w sprawie postępowanie przygotowawcze.

O ile zgodzić się należy z prokuratorem, że zgodnie z art. 173 § 1 pkt 1 ustawy Prawo o Prokuraturze, posiadający votum Prokuratora Generalnego asesor prokuratury nie jest uprawniony do udziału w postępowaniu odwoławczym przed sądami okręgowymi i apelacyjnymi, a jedynie może wykonywać czynności prokuratorskie w postępowaniu przed sądem okręgowym jako sądem pierwszej instancji i to wyłącznie w sprawach, w których prowadził postępowanie przygotowawcze, to zasadniczo Sąd Apelacyjny, działający jako sąd I instancji, dokonał prawidłowej wykładni przepisu art. 173 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o Prokuraturze, a to stwierdzając, iż asesor Prokuratury Rejonowej w Tychach nie był osobą uprawnioną do sporządzenia apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 6 czerwca 2019 roku, sygn. akt XXI K 117/18.

Dla porządku wskazać należy, że zgodnie z art. 173 § 1 ustawy Prawo o Prokuraturze, Prokurator Generalny asesorowi prokuratury może powierzyć na czas określony, nieprzekraczający 3 lat, wykonywanie czynności prokuratorskich bez prawa:

1) udziału w postępowaniu przed sądem apelacyjnym oraz w postępowaniu przed sądem okręgowym, z wyjątkiem postępowania w pierwszej instancji w sprawach, w których prowadził postępowanie przygotowawcze;

2) występowania przed Sądem Najwyższym, sporządzania środków zaskarżenia i wniosków do Sądu Najwyższego.

Podkreślić w tym miejscu należy, że pojęcie „udziału” zawarte w art. 173 § 1 pkt 1 ustawy Prawo o Prokuraturze, nie jest tożsame z pojęciem „występowania”, wynikającym z pkt 2 tegoż przepisu. Za powyższym przemawia przede wszystkim inny charakter postępowania toczącego się przed sądami powszechnymi, a Sądem Najwyższym. Oczywiście „występowanie przed sądem” jest znacznie węższym pojęciem aniżeli „udział w postępowaniu”, jednakże na gruncie przepisu art. 173 § 1 cytowanej wyżej ustawy ta odmienność frazeologiczna, stanowi prostą konsekwencję faktu, że postępowanie przed Sądem Najwyższym, zainicjowane skargą kasacyjną, nie stanowi wprost kontynuacji postępowania uprzednio prowadzonego przed sądami powszechnymi (pierwszej i drugiej instancji) w ramach zwykłej kontroli instancyjnej, będąc odrębnym, szczególnym rodzajem postępowania kontrolnego. Postępowanie przed Sądem Najwyższym w sposób zasadniczy odbiega od postępowań merytorycznych w sądach pierwszej i drugiej instancji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2007 roku sygn. akt III CZ 3/07, nie publ. oraz z dnia 24 sierpnia 2007 roku sygn. akt I CZ 93/07, nie publ.). Skarga kasacyjna wnoszona jest bowiem poza tokiem instancji i stanowi

instrument kontroli zgodności z prawem prawomocnych orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne, a tym samym legalności działania tych sądów. Powyższe uprawnia do stwierdzenia, że cel i przedmiot postępowania przed Sądem Najwyższym jest zgoła inny, aniżeli przedmiot i cel postępowania przed sądem powszechnym.

Stwierdzić należy, że Sąd Najwyższy będący zgodnie z art. 175 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej sądem szczególnym i stosownie do treści art. 183 ust. 1 Konstytucji, sprawującym nadzór nad działalnością sądów powszechnych w zakresie orzekania, nie rozstrzyga sprawy ani nie osądza osób oraz zgłaszanych przez nie roszczeń, ale w zakresie określonym przez skarżącego, dokonuje wyłącznie kontroli legalności zaskarżonego orzeczenia. Ze względu na opisany charakter postępowania przed Sądem Najwyższym, strony nie biorą w nim udziału, a w nim występują.

Dokonując wykładni pojęcia udziału w postępowaniu sądowym, wskazać należy także na rozdział 2 ustawy Prawo o Prokuraturze, wprost zatytułowany „Udział prokuratora w postępowaniu sądowym i innych postępowaniach”. Czynności składające się na udział prokuratora w postępowaniu karnym wskazane zostały w art. 64 § 1 i art. 66 powołanej ustawy. Zgodnie z powyższymi normami prawnymi prokurator wykonuje czynności oskarżyciela publicznego przed wszystkimi sądami, może również wykonywać te czynności w sprawach wniesionych do sądu przez innych oskarżycieli (art. 64 § 1), a także wnosi środki odwoławcze i środki zaskarżenia od orzeczeń sądowych (art. 66). W myśl wskazanych przepisów udział prokuratora w postępowaniu realizuje się tak przez uczestnictwo w rozprawach i posiedzeniach, składanie wniosków co do wymiaru kary i innych rozstrzygnięć, jak zaskarżanie orzeczenia i zarządzenia, które uznaje za niesłuszne (Kiełtyka Andrzej, Kotowski Wojciech, Ważny Andrzej, Prawo o Prokuraturze. Komentarz, WK 2017).

W ocenie Sądu Apelacyjnego te wszystkie wymienione czynności, a więc i wniesienie apelacji od nieprawomocnego wyroku sądu I instancji, składają się na termin „udziału w postępowaniu przed sądem” i nie można zgodzić się z argumentacją prokuratora, jakoby był on ograniczony tylko i wyłącznie do brania udziału w rozprawach i posiedzeniach.

W tym miejscu należy również dokonać wykładni zwrotu ustawowego „prowadził postępowanie”. Jak wskazano w słowniku języka polskiego czynność prowadzenia polega na przewodzeniu komuś lub czemuś, nadawaniu określonego kierunku działaniom, byciu odpowiedzialnym za funkcjonowanie czy przebieg czegoś. Z powyższego w sposób jednoznaczny wynika, że prowadzenie postępowania wiązać się będzie wprost z decyzywnością osoby (tutaj prokuratora) w zakresie kierunku i rodzaju przedsięwziętych czynności postępowania karnego, które będą podejmowane dla realizacji określonego celu tegoż postępowania i to niezależnie od tego, czy prowadzący wykonywać je będzie osobiście czy będą one wykonywane przez inne osoby, w wyniku realizacji określonych dyspozycji prokuratora.

Jest to o tyle istotne, że w przedmiotowej sprawie tak wszczęcie śledztwa, jak i kluczowe dla jego biegu decyzje następowały na mocy postanowień czy zarządzeń prokuratora, a nie konkretnego asesora prokuratury będącego sygnatariuszem apelacji. Podobnie w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Katowicach oskarżyciel publicznym był prokurator Prokuratury Rejonowej w Tychach. Z tego też względu, nawet jeśli to toku rzeczono postępowania, na którymkolwiek jego etapie asesor prokuratury wydał postanowienie o charakterze incydentalnym, to powyższe nie może być utożsamiane z prowadzeniem przez niego postępowania w sprawie.

W świetle powyższych rozważań, Sąd Apelacyjny przeprowadzając kontrolę odwoławczą zaskarżonego postanowienia, stwierdził, że wniesienie apelacji od wyroku sądu okręgowego orzekającego jako sąd I instancji przez asesora prokuratury jest dopuszczalne jedynie w sytuacji, gdy ten prowadził postępowanie przygotowawcze w sprawie. Zauważyć bowiem należy, że samo wniesienie apelacji stanowi jeszcze czynność przed sądem I instancji, o czym świadczy choćby fakt, że o przyjęciu lub odrzuceniu apelacji decyduje tenże właśnie sąd, a zatem w świetle art. 173 § 1 i art. 66 ustawy Prawo o Prokuraturze jest udziałem w tym fragmencie postępowania pierwszoinstancyjnego. Równocześnie jednak, asesor prokuratury, uprawniony do wniesienia apelacji, nie będzie już uprawniony do jej popierania przed sądem apelacyjnym jako sądem odwoławczym.

Wskazać także należy na regulację zawartą w art. 173 § 2 ustawy Prawo o Prokuraturze, dotyczącą sporządzanych przez asesora prokuratury środków odwoławczych i środków zaskarżenia, które bezwzględnie podlegają mają aprobacie prokuratora bezpośrednio przełożonego.

Tym samym, Sąd Apelacyjny działający jako sąd I instancji słusznie stwierdził, że apelacja od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 6 czerwca 2019 roku, sygn. akt XXI K 117/18, została złożona przez będącego osobą nieuprawnioną w rozumieniu art. 429 § 1 k.p.k. asesora Prokuratury Rejonowej w Tychach. Wnoszący apelację asesor nie prowadził bowiem postępowania przygotowawczego w sprawie, co de facto wyłącza możliwość jego udziału przed sądem okręgowym jako sądem I instancji, w tym i sporządzenia apelacji od wyroku tegoż sądu.

Mając przy tym na względzie, że zgodnie z treścią art. 430 § 1 k.p.k. sąd odwoławczy pozostawia bez rozpoznania przyjęty środek odwoławczy, jeżeli zachodzą okoliczności określone w art. 429 § 1 k.p.k. albo jeżeli przyjęcie tego środka nastąpiło na skutek niezasadnego przywrócenia terminu, przy czym jedną z przesłanek wynikającą z art. 429 § 1 k.p.k. jest wniesienie środka przez osobę nieuprawnioną, należało utrzymać zaskarżone postanowienie w mocy.

Reasumując, w świetle przepisu art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 173 § 1 ustawy Prawo o Prokuraturze, asesor prokuratury jest osobą uprawnioną do wniesienia apelacji od wyroku sądu okręgowego do sądu apelacyjnego w sprawie, w której prowadził postępowanie przygotowawcze, a więc w której zarządzał, kontrolował, nadzorował i tym samym rządził tym etapem postępowania karnego, z czego wyłączyć należy udział jedynie w czynnościach incydentalnych, przy czym tak wniesiony środek odwoławczy wymaga aprobaty bezpośredniego przełożonego. Powyższe nie uprawnia natomiast asesora prokuratury do popierania skargi odwoławczej i uczestnictwa w rozprawie odwoławczej toczącej się przed sądem apelacyjnym. W przeciwnym razie, jest on osobą nieuprawnioną o jakiej mowa w art. 429 § 1 k.p.k., co za wyjątkiem uzupełnienia braku aprobaty, nie podlega konwalidacji w trybie o jakim mowa w art. 120 § 1 k.p.k.

W oparciu o powyższe, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

SSA Małgorzata Niementowska SSA Mirosław Ziaja SSA Andrzej Ziębiński

ZARZĄDZENIE

- o treści postanowienia poinformować Prokuraturę Rejonową w Tychach, oskarżonego i obrońcę;

Katowice, dnia 26 listopada 2019 roku